

prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (jud: G. Gorun)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Secrieru, A. Danilov, I. Cimpoi)

Î N C H E I E R E

24 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Oleg Sternioală
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursurile declarate de Ilia Șarpe și de Vladimir Șarpe,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Șarpi,
Silvia Șarpi, Vladimir Șarpi, Ludmila Șarpi, Natalia Șarpi împotriva lui Ilie Șarpe,
Iulia Șarpe, Vladimir Șarpe, Veaceslav Șarpe cu privire la încasarea datoriei și a
penalității de întârziere,

împotriva încheierii din data de 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,
prin care s-a respins cererea lui Veaceslav Șarpe cu privire la emiterea unei hotărâri
suplimentare la decizia din data de 23 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 26 aprilie 2012 Ion Șarpi, Silvia Șarpi, Vladimir Șarpi, Ludmila Șarpi și
Natalia Șarpi au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ilie Șarpe, Iulia
Șarpe, Vladimir Șarpe și lui Veaceslav Șarpe cu privire la încasarea datoriei și a
penalității de întârziere.

Prin hotărârea din 25 iunie 2012 a Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău acțiunea
a fost repusă în termen și admisă. A fost încasată în mod solidar de la Ilie Șarpe,
Iulia Șarpe, Vladimir Șarpe și Veaceslav Șarpe în beneficiul lui Ion Șarpi, Silviei
Șarpi, Vladimir Șarpi, Ludmilei Șarpi și Nataliei Șarpi datoria în sumă de 46 860,64
dolari SUA, penalitatea de întârziere în sumă de 24001,75 dolari SUA și cheltuielile
de judecată, compuse din 2 040 lei - taxa de stat și 5 000 lei - cheltuieli de asistență
juridică. A fost încasată din contul lui Ilie Șarpe, Iulia Șarpe, Vladimir Șarpe și
Veaceslav Șarpe în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 22 960 lei (f.d. 40-
44, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2013 a fost respins apelul
declarat de către Ilie Șarpe, Iulia Șarpe, Vladimir Șarpe și Veaceslav Șarpe și
menținută hotărârea primei instanțe (f.d.103-107, vol. I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 decembrie 2013 a fost admis
recursul declarat de către Ilie Șarpe, Iulia Șarpe, Vladimir Șarpe și Veaceslav Șarpe,
casată decizia instanței de apel și restituită cauza la rejudecare în instanța de apel, în
alt complet de judecată (f.d. 143-146, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2014 a fost admis apelul declarat de către Ilie Șarpe, Iulia Șarpe, Vladimir Șarpe și Veaceslav Șarpe, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen a cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată și a fost respinsă acțiunea ca fiind tardivă (f.d. 23-31, vol. II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 octombrie 2014 a fost admis recursul declarat de către Ion Șarpi, Silvia Șarpi, Vladimir Șarpi, Liudmila Șarpi și Natalia Șarpi, casată decizia instanței de apel și restituită cauza la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată (f.d. 72-78, vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 aprilie 2015 a fost respins apelul declarat de către Ilie Șarpe, Iulia Șarpe, Vladimir Șarpe și Veaceslav Șarpe și menținută hotărârea primei instanțe (f.d.160-165, vol. II).

La 18 mai 2018 Veaceslav Șarpe a depus cerere, prin care a solicitat emiterea unei hotărâri suplimentare la decizia din data de 23 aprilie 2015.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 26 februarie 2019 a respins cererea lui Veaceslav Șarpe privind emiterea unei hotărâri suplimentare la decizia din data de 23 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 101-106, vol. IV)

Nefiind de acord cu încheierea instanței de apel, la data de 21 martie 2019 Ilia Șarpe a depus cerere de recurs. (f.d.110-111, vol. IV).

Prin încheierea din 17 aprilie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost restituit recursul declarat de Ilia Șarpe, împotriva încheierii din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 07 mai 2019, Ilia Șarpe a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea lui Veaceslav Șarpe privind emiterea unei hotărâri suplimentare la decizia din data de 23 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău (f.d.124-126, Vol. IV).

La 15 mai 2019, Vladimir Șarpe a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea lui Veaceslav Șarpe privind emiterea unei hotărâri suplimentare la decizia din data de 23 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 127-130, Vol. IV)

Examinând recursurile declarate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a restitui recursurile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426¹, alin. (1), lit. a) și b¹) al Codului de procedură civilă instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs a fost depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunerea în termen sau instanța de recurs a refuzat să efectueze repunerea în termen și dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437, alin. (1).

Conform art. 437, alin. (1) al Codului de procedură civilă cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă: a) denumirea instanței la care se depune recursul; b) numele, denumirea, calitatea procesuală a recurentului sau a persoanei ale cărei interese le reprezintă, adresa lor; c) numele sau denumirea, adresa intimatului; e) denumirea instanței care a emis decizia în apel, data pronunțării și dispozitivul deciziei, argumentele admiterii sau respingerii apelului; f) esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective; g) data declarării recursului și semnătura recurentului.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că Ilia Șarpe și Vladimir Șarpe au depus cereri de recurs împotriva încheierii din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care sunt redactate într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

Instanța de recurs remarcă că prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din data de 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74, alin. (1) al Legii nr. 100 din data de 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În conformitate cu art. 13, alin.(1) al Constituției Republicii Moldova limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine.

Prin prisma, art. 118, alin. (1) al Constituției Republicii Moldova și art. 9, alin. (1) al Legii cu privire la organizarea judecătorească procedura judiciară se desfășoară în limba moldovenească.

Colegiul reține că prevederi similare celor constituționale precizate se conțin și în art. 24, alin. (1) al Codului de procedură civilă, conform căreia judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

Astfel, sensul autentic al normelor citate supra evocă principiul utilizării limbii oficiale, care impune o condiție ca judecarea cauzelor să aibă loc în limba oficială a statului.

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba moldovenească. Cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, însă aceasta trebuie să fie însoțită de o traducere în limba de stat.

Instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Prin urmare, cererea de recurs redactată într-o altă limbă decât limba oficială a procesului trebuie însoțită de traducere acesteia, realizată de către un translator autorizat. Sarcina traducerii cererii formulate într-o altă limbă decât limba oficială a statului aparține celui care o prezintă, nu instanței de judecată.

Colegiul reține jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului și anume cauza Ivanov versus Finlanda din 29 mai 2002, în care Curtea a constatat în cazul unei doamne cetățean rus, care invocase refuzul accesului la un tribunal pentru că își formulase cererea în limba rusă și nu în limbile oficiale din Finlanda - finlandeza și suedeza - că reclamanta fusese liberă să introducă o nouă acțiune, atât

timp cât aceasta era formulată în una din limbile oficiale din Finlanda. Curtea Europeană a notat că, deși reclamanta nu beneficia de un drept absolut la gratuitatea asistenței juridice, ea putea solicita subvenționarea asistenței, precum și numirea unui avocat din oficiu care cunoștea una din limbile oficiale. Curtea Europeană nu a considerat că reclamantei i s-a îngădit accesul la un tribunal, în vederea intentării procedurilor civile.

De asemenea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reamintește că încheierea din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces prin scrisoarea din 04 martie 2019 (f.d. 107, Vol. IV), iar recursurile au fost depuse la 07 mai 2019 și 15 mai 2019 (f.d. 124-130), peste termenul legal.

În acest sens, instanța de recurs învederează că, anterior, la 21 martie 2019, Ilia Șarpe a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice centrosminog@gmail.com.

Totodată, cererile de recurs depuse de Ilia Șarpe și Vladimir Șarpe în data de 07 mai 2019 și 15 mai 2019, de asemenea au fost depuse prin intermediul poștei electronice centrosminog@gmail.com, fapt ce denotă că recurenții au cunoscut despre încheierea recurată încă la 21 martie 2019.

Așadar, Colegiul constată că recurenții au depus cererile de recurs cu încălcarea termenului de 15 zile prevăzut expres de lege în acest sens, or recursul a fost declarat peste mai mult de 3 luni.

Totodată, instanța de recurs reține că recurenții în cererea de recurs nu au solicitat repunerea în termenul de declarare a recursurilor cu indicarea motivelor și anexarea probelor ce justifică omiterea acestuia.

Or, în conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) și (4) Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Prin prisma prevederilor legale citate supra, instanța de recurs reiterează că termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite solicită acest lucru și prezintă probe veridice, ce confirmă imposibilitatea de a fi putut depune recursul în termen.

În acest sens, se reține și practica Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate.

La caz, se vor reține și prevederile art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, care indică că participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Buna-credință prezumă, că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea lor și să respecte termenele prevăzute de lege.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererile de recurs depuse de Ilia Șarpe și Vladimir Șarpe împotriva încheierii din 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău sunt depuse în afara termenului legal, iar recurenții nu au solicitat repunerea în termen, precum și redactate într-o altă limbă decât limba oficială a procesului și nu sunt însoțite de traducere, în conformitate cu prevederile art. 426¹, alin. (1), lit. a) și b¹) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a restitui recursurile declarate de Ilia Șarpe și Vladimir Șarpe.

În conformitate cu art. art. 269-270, art. 426¹ alin. (1) lit. a), b¹) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se restituie recursurile declarate de Ilia Șarpe și de Vladimir Șarpe, împotriva încheierii din data de 26 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Șarpi, Silvia Șarpi, Vladimir Șarpi, Ludmila Șarpi, Natalia Șarpi împotriva lui Ilie Șarpe, Iulia Șarpe, Vladimir Șarpe, Veaceslav Șarpe cu privire la încasarea datoriei și a penalității de întârziere.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat